

Glasovanje v krajevni skupnosti Gradišče

Že v zgodnjih jutranjih urah se je množica občanov pomikala proti volilnim enotam — v krajevno skupnost, v banko in v šolo Majde Vrhovnik. Povsod jih je pričakala praznično okrašena dvorana, pionirji in praznično vzdušje. Tisti, ki so prvič volili, so pripeli na prsi rdeč nagelj. Mnogo staršev je s seboj pripeljalo tudi svoje malčke, da so glasovalne listke vrgli v skrinjico. V krajevni skupnosti Gradišče je bilo veliko občanov, ki so bili opravičeno odsotni, vendar pa je kljub temu glasovalo 91 procentov občanov. Od tega

jih je bilo 82 procentov ZA.

Tovariš Janez Ržen je na vprašanje, zakaj je glasoval za samoprispevek, odgovoril: »V samoprispevku vidim najkrajšo pot uresničevanja varstva otrok, zdravstvenega varstva ter varstva in nege starejših občanov.«

Tovarišica Ana Gombač je dejala: »Za samoprispevek sem glasovala predvsem zato, da bodo otroci imeli vzgojnovarstvene zavode, da bodo imeli varstvo, in da bodo dobro prekrbljeni preživeli srečno otroštvo.«

Igor Krevl

IZID REFERENDUMA V CENTRU

Krajevna skupnost	udeležba v %	od skupnega števila volilcev »ZA« v %
AJDOVŠČINA	91,5	84,2
GRADIŠČE	91,6	75,6
KOLODVOR	95,0	83,1
STARA LJUBLJANA	94,1	81,6
POLJANE	89,9	74,8
PRULE	85,8	69,8
STARI VODMAT	96,8	88,4
TABOR	82,3	69,3
OBČINA LJUBLJANA CENTER	90,2	77,4

Prvič glas v volilno skrinjico

Že ob šesti uri zjutraj je Liljana Rihtar prvič volila. Prvič zato, ker je šele pred kratkim dopolnila osemnajst let (že ob šestih zjutraj pa — na uho povedano — tudi zato, ker je bila članica volilne komisije na enem od volišč v krajevni skupnosti Ajdovščina). V KS Ajdovščina so, kot v večini drugih krajevnih skupnosti, tistim novim volilcem, ki so prvi prišli na volišče, stisnili roko in poklonili šopek cvetlic: v spomin na dan, ko so prvič stopili ob bok starejšim tovarišicam in tovarišem, v proces neposrednega odločanja, ki je temelj naše družbene ureditve.

Nageljni, sijoče oči...

Prvi zvoki, ki so se oglasili iz zvočnikov, nemara še niso prebudili vseh krajanov Stare Ljubljane.

Člani štaba in volilnih komisij pa so se mrzlično pripravljali. V očeh vseh je sijala nestrpnost, vendar ne zavoljo bojazni, da bi referendum doživel neuspeh. V ta uspeh ni dvomil nihče. Krajanje so bili toliko seznanjeni z namenom II. samoprispevka, da dvomov in strahu iz te plati ni bilo. Nestrpnost je veljala tekmovalni mrzlici. Stara Ljubljana je ob referendumu napovedala tekmovalno vsem krajevnim skupnostim v občini Center.

Volišča so bila praznično okrašena. Še posebno toplino so jim dajale risbe malih »mojstrov« iz novega vrta Stare Ljubljane. Vzgojiteljice s svojo direktorico Deso Mušičevo so s temi drobnimi umetniškimi svojih gojencev plakirale ne samo volišča, pač pa vse ulice in vse ceste. Slovesen dekor z zastavami in risbami na vseh voliščih so v Vegovi ulici dopolnjevali še veliki šopki rdečih nageljnov.

Prihajali so prvi glasovalci.

Posamično in v skupinah, družine z malčki v naročju.

Mladi Andrej Kotnik, ki je bil tokrat prvič vpisan v volilni imenik, je čakal pred voliščem še prej, ko je ura odbila šest. Odhajal je na študijsko potovanje in je še pred tem opravil svojo dolžnost.

Že v zgodnjih jutranjih urah je prišel na volišče, v družbi z dedkom in z babico, dveletni Žiga Vrcetov, ki je bil še posebej srečen, ker je videl toliko lepih risb in ker mu je predsednica volilne komisije, tista ljubzniva teta, podarila majhno papirnato zastavico.

Ganljiv je bil prizor, ko je prišla na volišče 93 letna Anica Gornikova. Lahko bi drugi volili zanjo, s pooblastilom. Ona pa ni hotela. Glasovnico je hotela sama vreči v volilno skrinjico, kot da bi je drugim ne zaupala.

»Sedemnajst pravnučkov imam,« je rekla, »in zanje moram glasovati.«

Za konec samo še podatek v številkah.

Krajanje Stare Ljubljane so se tudi tokrat izkazali. Od skupnega števila volilnih upra-

vičencev jih je oddalo svoj glasovalne listke kar 94,1 %.

In črne liste z glasom »proti«?

Tudi te so bile, vendar v tak manjšini, da končnega uspeha niso mogle ubiti. Skupaj 86,6 % glasovalcev je oddalo svoj glas »ZA«, za Samoprispevek II.

Dodatne besede, ki naj bi po udarile uspeh, ki so ga ob referendumu za II. samoprispevek dosegli v Stari Ljubljani, verjetno niso potrebne. Z same številke dovolj zgovorno potrjujejo ne samo uspeh, pa tudi visoko zavest in solidarnost Staroljubljančanov, ki — kot je rekel predsednik Krajevne skupnosti Stare Ljubljane Jaka Rozman — še nikda niso izdali skupnih ciljev, če s bili ti namenjeni veliki stvar.

Člani volilnih komisij in vsi ki smo sodelovali v tej akciji, smo se razhajali zadovoljni nasmejani in z ognjem v očeh. 21. november je spet oživil nekdanji stari, dobri aktivizem, ko ljudje niso mislili na osebne koristi in so vsi delali za enega in eden za vse.

Marta Grom

KATARINA MAYER predsednica volilne enote številka 21 v krajevni skupnosti Prule:

V naši krajevni skupnosti imamo tri volilne enote in po preštevanju volilnih upravičencev ob 8. in 10. uri smo imeli v naši volilni enoti najboljše rezultate. Ob 11. uri je glasovalo še 60 odstotkov volilcev. Vzdušje je zelo ugodno, do sedaj ni bilo nobenih pripomb. Dvorana krajevnih skupnosti Prule je okrašena z risbami, ki so jih narisali otroci OŠ Prule in VVZ Prule, krajanom so zelo všeč in jih mnogi pohvalijo. Manjše probleme imamo le z volilnimi imeniki, ki so včasih pomanjkljivi.

DR. IGNACIJ VOJE je prišel že pred 10. uro glasovat v svojo krajevno skupnost na Prulah; vprašali smo ga, zakaj je glasoval ZA:

Kot prosvetni delavec in pedagog mislim, da je nujno potrebno, da čim prej rešimo prostorske probleme naših šol, kajti le z rešitvijo prostorskega problema, nam bodo reforme šole prinesle tisto, kar od njih pričakujemo. Zato sem na današnjem referendumu glasoval za samoprispevek.

Alenka Vilfan

naš sogovornik

POGOVOR S FRANCIM KIMOVCEM-ŽIGO

AST – trak odlikovanja

• Sobotno DELO je prineslo članek z naslovom »Pot prihajajočim generacijam«, v katerem si lepo rekel, da je žica, s katero so med vojno obdali Ljubljano, pomenila koncentracijsko taborišče brez taboriščnikov. Kakšni spomini te vežejo na to žico — mislim osebno, kot človeka? Kako si se prebijal skozi njo v svobodo?

V noči med 22. in 23. februarjem 1942. leta so Ljubljano obdali z žico in tedaj smo bili

več ali manj že pripravljeni na to, da bodo Italijani zaostriili režim. Prava podoba te žice pa se je pokazala šele z ofenzivami na osvobodeno ozemlje v poletnih in jesenskih mesecih istega leta. S to žico je okupator skušal odrezati srce od nacionalnega telesa, kar pa se mu ni posrečilo. Bodeč obroč, ki je obdajal slovensko glavno mesto je pomenil resno oviro za naše ilegalno delo, vendar ne tolikšno, da bi s tem Ljubljana izgubila stik z zunanjim svetom. Naše ilegalno delo znotraj žice je nemoteno teklo naprej.

Italijani so s tem ogradili predvsem sami sebe, da so se zavarovali pred partizani. — Sam sem se prebijal skozi to žico 30. septembra 1943. leta, potem ko sem v stanovanju v Gajevi ulici 9 (v sedanji Kidričevi) dobil ponarejeno nemško propustnico. Pravzaprav je bil to navaden ciklostiran obrazec, ki je bil opremljen z vsemi predpisanimi čačkami in pečati, ki so bili takrat v veljavi. K temu je spadala, prav tako ponarejena, osebna izkaznica in mreža ter kanglica, ki so mi jo potisnili v roko. Tako oborožen z

vsemi rekviziti, sem se odpravil po Lžanski cesti in prešel blok. Vse ni bilo tako preprosto, kot je zdaj slišati. Potrebno je bilo precej mirne krvi, pa tudi dobršna mera igralske spretnosti je spadala zraven: Možak, z vozom, na katerem so bile naložene zeljnate glave, mi je znatno skrajšal pot. Z njim sem se peljal do Staje, kjer sem se prvič srečal s partizani. Ne s tistimi, ki so prav tako s ponarejenimi dokumenti hodili v Ljubljano, s pravimi partizani. Bil je zares enkratni občutek, ki ga ni mogoče opisati. Po tako dolgem času sem spet lahko govoril glasno in brez pridržkov. Vse, ki smo tistega dne prišli v partizane, je prevzemala nekakšna otroška razigranost.

• In kaj ti pomeni svoboda danes? Kaj ti pomeni Ljubljana brez žice? In predvsem — ali meniš, da

so bili cilji in načrti, ki jih koval tudi ti in to najtežjem obdobju slovenskega in jugoslovanskega naroda, izpolnjeni?

Mislim, da se je v tej sedanji Ljubljani tista veličastna vsebina nekdanje ilegale močno raztopila, kot mast v vroči juhi. Še plavajo mastni cinki nekdanjega soka, kot bi temu lahko rekel, vendar si upam trditi, da po tem soku žejna predvsem mlade generacije, tiste ki prihajajo. Ljubljana na sploh je preveč obrnjena vase. Preveč je zaverovana predvsem v svoje probleme. Nekdanja ilegalna Ljubljana, nemara edina Evrope, ki so jo kot metropol neke dežele hoteli spremeniti v koncentracijsko taborišče, pa je bila takega značaja, gledan že z vidika duhovnega profila takratnih ljudi, da bi bila našnja zaprtost za takratni čas

Številni transparenti so izkazali vso podporo našim rojakom onstran meje.

Pogled na zborovalni prostor z zgradbe v Subičevi ulici.

Protest proti avstrijski protimanjšinski politiki

Podpora rojakom

V četrtek, 11. novembra, tri dni pred napovedanim »šetjem posebne vrste« v Avstriji, je stotisočglava množica na Trgu revolucije v Ljubljani izrekla ogorčenje nad avstrijsko manjšinsko politiko, ter zaskrbljenost zaradi obujanja nacionalističnih in šovinističnih sil v Avstriji. Več kot 100.000 delovnih ljudi, občanov in mladine iz Ljubljane in okoliških občin je na velikem protestnem zborovanju izreklo podporo slovenski in hrvaški narodnostni manjšini, ki so jim zagotovljene pravice v avstrijski državni pogodbi. Protestnega zborovanja so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja republike, mesta in občin ljubljanske regije.

Kljub slabemu vremenu je bil Trg revolucije premajhen, da bi sprejel vse ljudi, ki so prišli na protestno zborovanje. Množice ljudi so bile na Erjavčevi, Valvazorjevi, Beethovnovi ulici in na Trgu osvoboditve ter na bližnjih ulicah. Številni transparenti so oznanjali vso podporo v slovenski in hrvaški narodnostni manjšini v Avstriji.

Na protestnem zborovanju so prebrali tudi protestno pismo in ga poslali avstrijskemu veleposlaništvu v Beograd in zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve.

Ta množični odraz solidarnosti Ljubljane s svojimi rojaki na Koroškem, kot vrh nešteti podobnih protestnih zborovanj širom ožje in širše domovine, je prav gotovo pomembno vplival na samozavest in nespremenjena stališča Slovencev in Hrvatov onstran Karavank, bila je to pomembna in neprecenljiva podpora posebno še v zadnjih dneh pred »popisom posebne vrste«. V tistih tesnobnih trenutkih naši enotni nastop niso predstavljali zgolj boja matičnega naroda za pravice svoje manjšine na tujem — prav tako je bila ta podpora v okviru širše evropske pa tudi svetovne demokratične javnosti vsem, za svoje pravice in narodno svobodo bojujočim senarodom in njihovim manjšinam.

Tekst in foto: MILAN TUREL

Vlado Beznik med pozdravnim govorom.

Tisočglava množica ljudi tudi na Trgu osvoboditve.

Obisk v Winterthouru

V mesecu oktobru sta, v imenu OK SZDL, obiskala naše rojake v Winterthouru v Švici sekretar konference, Andrej Mlinar in predsednik zbora KS občinske skupščine, Dušan Kompare

Občinska konferenca je v skladu s svojim programom navezala sodelovanje s ciljem, da seznanja naše rojake, ki so začasno zaposleni v tujini, z dogodki v domovini, s samoupravnim razvojem v naši državi, da pripomore k utrjevanju in razvijanju socialističnega patriotizma naših delavcev v tujini, da v nekem smislu pomaga pri organiziranju zbiranja naših delavcev v tujini preko društev, kar vsekakor krepi njihovo zavest in pripadnost domovini. In navsezadnje pomagati in ustvarjati pogoje za postopno vračanje naših delavcev v domovino.

Naša delegacija je obiskala športno kulturni klub »Triglav« v Winterthouru, kjer se je seznanila z delom kluba in njegovim programom ter proučila možnosti konkretnega sodelovanja.

Sportno-kulturni klub Triglav je podružnica slovenskega pla-

ninskega društva Triglav v Zurichu. Ustanovljen je bil leta 1974 in je danes vanj vključeni že 85 članov.

Ustanovili pa so tudi slovensko dopolnilno šolo, ki deluje že drugo leto.

Na seji odbora kluba, na kateri sta bila prisotna predstav-

nika občinske konference SZDL naše občine in predstavniki Jugoslovanskega kluba so se domenili in predlagali okvirni program sodelovanja. Program predvideva tudi stike klubskih sekcij s športnimi in kulturnimi organizacijami naše občine, sodelovanje in obiske učencev slovenske dopolnilne šole z učenci osnovnih šol v občini Ljubljana Center.

V počastitev Dneva republike bo 27. novembra proslava v Winterthouru, kjer bo svečano podpisana Listina o medsebojnem sodelovanju.

Igor Krevl

Mladina o svobodni menjavi dela

Na zadnji seji predsedstva OK ZSMS Ljubljana Center, so poleg vprašanj organiziranosti in delovanja mladinske organizacije in njenih organov v nadaljnjem obdobju, obravnavali tudi pomen sprejemanja samoupravnega sporazuma samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini Center.

Uvodne misli je podala tovarišica Nuša Kerševan, podpredsednica IS skupščine občine. Razložila in predstavila je ves potek dela v zvezi s pripravami pravil srednjeročnih planov in poudarila vlogo teh samoupravnih sporazumov pri realizaciji ustavnega načela svobodne menjave dela.

Ob tem se je predsedstvo ustavilo ob vprašanju kulturnega doma mladine v Ljubljani — Poljane, katerega program delovanja je že izdelan, zagotovitev realizacije tega programa pa naj bi v planu zagotovila kulturna skupnost. Prav tako je predsedstvo postavilo vprašanje mejnih področij. Družbene organizacije in društva, predvsem taborniki in planinci, namreč še niso opredeljeni, v katere samoupravne interesne skupnosti sodijo.

V času javnih razprav predlogov samoupravnih sporazumov, se bo mladinska organizacija aktivno vključila in tudi prispevala morebitne dopolnitve. Predsedstvo OK ZSMS namreč razpravo pozitivno ocenjuje in podpira solidarnostno prelivanje sredstev med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

D. L.

več ali manj nerazumljiva. Vsak Ljubljančan bi se moral zavedati, da je biti meščan takega mesta ponos in hkrati obveznost. Obveznost do problemov vse naše družbe, obveznost do nujnega soočenja tudi s problemi širšega, mednarodnega značaja.

• Rekel si, da so soka ti iste veličastne vsebine nekdanje ilegale žejne predvsem mlade generacije. Kaj pričakuješ od teh mladih? Kaj jim svetuješ?

Aleja spominov in tovarištva je ideja in delo mladih. Vesel sem, da smo že tu našli skupni jezik. Kaj pričakujem od njih? Malo in ogromno. Mladi naj bodo aktivni. Stojijo naj trdno sredi svojega življenjskega toka, pa naj jih ta vodi še po študentskih poteh, ali pa že po poteh samostojnosti in neodvisno-

sti. Mladi se morajo zavedati, da je že v letu 1941, v prvem letu vojne padla tretjina borcev, ki so bili skojevci. In že ta podatek pove, da je naša revolucija z vsemi posledicami, dejansko delo mladih. To pa tudi današnje mladino zavezuje, da se z enako zagnanostjo kot njeni predniki, bori in zavzema za naš samoupravni socializem, da si za opravljanje teh nalog in dolžnosti, ki so prav gotovo bolj zapletene kot so bile nekdanje, pridobijo veliko znanja, visoko stopnjo kulturne in narodne zavesti. Postaviti si morajo jasen cilj kam težijo, kam hočejo, pri čemer se morajo spet in spet približevati svetlim zgledom svojih prednikov. Mnogo je stranpoti, ki mladim grozijo in jih hkrati vabijo v svoj nečisti tok in prav zato današnji čas zahteva toliko večjo trdnost in neuklonljivost. Sodobna znanost ustreza pred-

vsem razvoju tehničnih ved, a treba se je spet ozreti v človeka, v to največjo dobroto naroda. Za tega človeka je treba najti pravišnje mero posluha in razumevanja. Temu človeku je treba odgovarjati; ne s frazami, niti ne s pretirano strokovnimi, čestokrat popačenimi izrazi, samemu interpretu tako visoko donečih pojasnjevanj, niso povsem jasni. Življenje je preprosto in ako ga je treba tudi tolmačiti in sprejemati. Vse drugo široke ljudske množice utruja in jih oddaljuje od skupnih ciljev.

• Številne žrtve, ki so s krvjo tlakovale pot v svobodo so žalostne, vendar najsvetlejši spomenik našega rodu. Kaj meniš, ali bo ta spomenik, ta aleja spominov in tovarištva, ki raste (kot praviš) iz mladih sil, dovolj in v pravi

luči osvetljena, kot to zasluži?

Aleja spominov in tovarištva naj bi pomenila nekakšen trak odlikovanja, ki ga je dobil narodni heroj — mesto Ljubljana. Spomenik na Trgu revolucije pa naj bi že zdaj predstavljala medaljo, ki je pripeta na tem traku odlikovanja. A kot sem že poudaril v prejšnjih pogovorih, naj bi ta aleja spominov in tovarištva ne težila k pokopališko mrtvemu spomeniku. Vsak košček te aleje naj služi življenju, povezuje naj ljudi in jim hkrati daje možnost, da se bodo na poteh nekdanje, z žico obdane Ljubljane srečevali, da bodo na svojih sprehodih razmišljali, se spominjali dogodkov, ki so vklesani v vsako ped te zemlje, da bodo na teh sprehodih kovali tudi načrte, prijetne in vredne človeka, kakršen je bil naš ilegalac v okupirani slovenski me-

tropoli. In v tem je osnovni cilj, ki naj prispeva k zlahtnejši ljudi in njihovih čustev.

Se o marsičem sva se pogovarjala z nekdanjim poslancom, ki je prvi v svobodi kandidiral in bil stoodstotno izvoljen v nekdanjem Grosupeljskem okraju. Franc Kimovec-Ziga mi je nizal lepe in žalostne dogodke, ki so vredni širšega zapisa, ki sami po sebi kličejo, da se izlijejo na papir, v roman, v povest. Ti naj bi bili sedanjim in bodočim rodovom v poduk in spodbudo, kako je treba živeti, kako je treba vztrajati in ljubiti vse dobre stvari in predvsem ljudi, ki prav zavoljo svoje nesebične ljubezni ostajajo skriti in neopazni, vendar vedno veliki v svojem tistem žrtvovanju.

Pogovarjala se je: Marta Grom